

Vermogenswinstbelasting duikt weer op

Het kabinet schrapt het keuzeregime voor belastbaarheid van personeelsopties. Voortaan wordt alleen loonbelasting geheven bij uitoefening. Zo wordt vermogenswinstbelasting ingevoerd. De Tweede Kamer moet ingrijpen

» Albert-Jan van Soelen

Het kabinet heeft besloten het keuzeregime te laten vervallen voor de heffing op personeelsopties, waarschijnlijk per 1 januari 2005. Dat besluit is genomen in de discussie over de gedragscode voor beursgenoteerde bedrijven van de commissie-Tabaksblat. Over opties vermeldt de code dat het 'best practice' is deze voortaan nog slechts voorwaardelijk aan bestuurders van beursfondsen toe te kennen. De opties mogen pas uitoefenbaar zijn na een periode van drie jaar en dan alleen als vaststaat dat de bestuurders in die periode vooraf vast te stellen prestatiecriteria hebben gerealiseerd.

Het bestaande keuzeregime voor personeelsopties komt hierop neer dat een werknemer kan kiezen of hij op het moment van onvoorwaardelijk worden van zijn opties met de fiscus wil afrekenen, dan wel op het tijdstip waarop hij de opties uitoefent. Bij directe afrekening wordt de fiscale waarde van de optie bepaald met behulp van een formule. Als de opties de eerste drie jaar daarna niet worden uitgeoefend, is de waarde van de opties verder niet belast. Keerzijde van deze medaille is dat waardedalingen van de opties waarover direct is afgerekend fiscaal niet aftrekbaar zijn. Het Gerechtshof te Amsterdam heeft dat nog eens bevestigd in een uitspraak van 20 februari jongstleden.

Werknemers die kiezen voor de uitgestelde afrekening moeten ten tijde van de uitoefening van de opties loonbelasting betalen over het verschil tussen de waarde van de verkregen aandelen en de uitoefenprijs van de opties.

Onder het huidige fiscale regime betaalt de bestuurder van een beursfonds, dat 'onder Tabaksblat' opties toekent, automatisch meer belasting bij uitoefening van zijn pakket. Volgens de nieuwe regels

moet de toekenning van zijn opties immers voorwaardelijk geschieden. Het eerste tijdstip waarop met de fiscus kan worden afgerekend schuift daarmee ook op. Als de koers van het onderliggende aandeel intussen is gestegen, wordt ook de fiscale waarde van de optie hoger en daarmee de verschuldigde belasting.

Kennelijk is het kabinet van mening dat er op de nieuwe Tabaksblat-regels nog een fiscale turbo moet worden gezet. Om die reden wordt de keuzemogelijkheid geschrapt. Voor iedereen gaat straks als regel gelden dat bij uitoefening van opties 52 procent van de winst aan de Belastingdienst moet worden overgemaakt.

Onder druk van de publieke opinie zal het politiek niet ingewikkeld zijn om de handen op elkaar te krijgen voor een voorstel om 'graaiende' topmanagers van beursgenoteerde bedrijven meer belasting te laten betalen over hun optiewinsten. Toch gooit het kabinet hier het kind met het badwater weg.

Vrijwel alle beursgenoteerde bedrijven hebben optieregelingen, maar ook niet-beursgenoteerde bedrijven maken veelvuldig gebruik van dit bindingsinstrument. Veel bedrijven kennen bovendien niet uitsluitend opties toe aan de bestuurders, maar juist ook aan de lagere echelons. Kennelijk moeten deze optiehouders gaan meebloeden om een eind te maken aan de veronderstelde graaicultuur bij beursvennootschappen.

In de reactie op de code-Tabaksblat schermde het kabinet met gegevens van de Belastingdienst waaruit zou blijken dat in de praktijk niet meer dan tien procent van de optiehouders kiest voor directe afrekening. Dit komt volstrekt niet overeen met mijn praktijkervaring. Integendeel. In het kader van de binding van hun optiehouders willen veel bedrijven voorkomen dat

Morris Tabaksblat na de persconferentie op 1 juli over de conceptcode-Corporate Governance

FOTO: ROGER DOHMEN

het optieprogramma een loterij is zonder nieten. Het feit dat de optiehouder een financiële commitment aangaat in de vorm van de betaling van loonbelasting bij toekenning wordt vaak om die reden gestimu-

Kennelijk vindt het kabinet dat code-Tabaksblat nog een fiscale turbo vergt

leerd. Mijn standpunt is dan ook dat het niet terecht is de belangen van de grote groep houders van opties in niet-beursgenoteerde bedrijven zomaar terzijde te schuiven onder de noemer 'Tabaksblat'.

Er is nog een tweede reden die noopt tot bezinning. Met de nieuwe

kabinetplannen wordt in feite een vermogenswinstbelasting op personeelsopties geïntroduceerd. Voor particulieren is zo'n belasting niet nieuw. Wie meer dan vijf procent bezit van de aandelen in een vennootschap moet immers inkomstenbelasting betalen over alle winsten op die participatie. Bij dit zogenoemde box-II-inkomen geldt evenwel een bijzonder IB-tarief van 25 procent in plaats van het progressieve tarief van box I.

Fiscaal-technisch is het niet moeilijk om dit tariefverschil te rechtvaardigen. In de praktijk zal het evenwel niet eenvoudig zijn om aan een houder van personeelsopties uitgelegd te krijgen dat voor zijn opties een vermogenswinstbelastingstarief gaat gelden dat ongeveer het dubbele is van dat van degene die aanmerkelijk-belang-aandelen bezit.

Daarmee kom ik tot mijn tweede stelling. Die houdt in dat de Tweede Kamer, als het dit onderdeel van de nieuwe kabinetplannen zou

goedkeuren, daaraan de voorwaarde moet verbinden dat het IB-tarief op de winst bij uitoefening van opties 25 procent gaat bedragen. Bovendien moet de Kamer erop toezien dat er een heldere over-

Kabinet moet streep halen door de lastendruk voor optieverstreckers

gangsregeling komt voor alle opties waarvoor onder het huidige regime is gekozen voor directe afrekening. Ook voor opties die in het verleden voorwaardelijk zijn verleend, maar die pas na dit jaar onvoorwaardelijk worden, zou het bestaande keuzeregime moeten blijven gelden.

Tot slot, enkele jaren geleden heeft de Hoge Raad beslist dat bij uitgifte van personeelsopties kapitaalbelasting moet worden voldaan over de waarde daarvan. Deze regel is inmiddels ook vastgelegd in de Wet op Belastingen van Rechtsverkeer. Deze heffing leidt in de praktijk tot een aanzienlijke hoeveelheid werk voor optieverstreckende bedrijven. Voor het ministerie van Financiën staat hier geen budgettaire opbrengst van enige betekenis tegenover.

Een kabinet dat de terugdringing van administratieve lasten voor het bedrijfsleven hoog in het vaandel heeft, zou er goed aan doen een streep te halen door deze beuzelarij. Als er de komende maanden toch wordt gesleuteld aan de fiscaliteit rondom personeelsopties is dat een kleine moeite. Ook dit zou de Tweede Kamer scherp in het vizier moeten houden.

Mr A.J. van Soelen is fiscalist en compagnon bij Spigthoff Advocaten & Belastingadviseurs te Amsterdam, www.spigthoff.com

Vermogenswinstbelasting duikt weer op